

Левочко С.

*здобувач вищої освіти 358-с групи
спеціальності «Психологія»*

Шевченко С.В.,

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології*

*Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького*

М. Мелітополь, Україна

Svetlanashev1986@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ

Для підлітків характерна підвищена інтелектуальна активність, стимульована не тільки їх природною допитливістю, а й бажанням розвинути, продемонструвати свої здібності, отримати високу оцінку. Розв'язуючи складні завдання, вони нерідко виявляють високорозвинений інтелект, неабиякі здібності. Необхідність розв'язувати прості завдання іноді викликає у них емоційно-негативну афективну реакцію, відмову від такої роботи. Упродовж цього періоду триває розвиток мислення, пам'яті, формується цілісніше усвідомлення того, що відбувається навколо, розширюються межі уяви, діапазон суджень. Ці можливості пізнання сприяють розвитку абстрактного мислення, логічної пам'яті, використанням метакогнітивних (пов'язаних з виробленням стилю інтелектуальної діяльності) навичок. Ці чинники суттєво впливають на зміст думок підлітка, його здатність до моральних суджень [2].

Розвиток особистості підлітка характеризується такими психологічними особливостями: поява відчуття дорослості визначає спрямованість та зміст активності дитини; вони прагнуть визнання своєї дорослості, оскільки не відчують себе дорослими повною мірою; з'являється велика чутливість до засвоєння норм, цінностей, способів поведінки; посилюється прагнення бути самостійним; виникає постійна потреба у доброзичливому ставленні, тактовності з боку

дорослих; у діяльності підлітки самостійно ставлять мету, складають план дій, підбирають засоби. (але часто неповністю усвідомлюють свої дії, не прагнуть самоаналізу, їхні вчинки характеризуються імпульсивністю); в підлітковому віці також розвиваються специфічні особливості самосвідомості, що проявляється в самооцінці (механізмом розвитку самосвідомості підлітків є їхня постійна рефлексія, тому вони часто є невдоволеними самими собою); підлітки дуже цікавляться іншими. їм подобається аналізувати дії та думки знайомих, розмовляти про свій внутрішній світ, переживання, почуття; розвиваються такі вольові якості, як наполегливість, цілеспрямованість (але часто їхні вольові дії спрямовані тільки на щось одне); бурхливо розвивається вольова сфера підлітків (практично усе їхнє життя і діяльність супроводжуються яскравими емоціями, почуттями, переживаннями, особливо у спілкуванні з однолітками протилежної статі; інтенсивно формується спрямованість, інтереси) [5, с. 38].

До загальних ознак творчого характеру мислення підлітків вчені відносять: оригінальність думки, здатність давати відповіді, які суттєво відхиляються від звичних; велика кількість думок, ідей, що виникають у людини за одиницю часу; сприйнятливості до проблем, чутливості до суттєвого; здійснення розумових дій доцільно, а не випадково; здатність виявляти нові, незвичні функції об'єкта чи його частини; гнучкість розмірковування, коли людина може легко відхилитися від звичного способу розв'язування завдання, долаючи «бар'єр минулого досвіду»; здатність самостійно відкривати нові знання тощо [1].

У процесі створення творчого продукту (креативному процесі) виділяється ряд обов'язкових стадій [3; 4]:

- 1) поява нестандартної проблеми і виникнення протиріччя між необхідністю та неможливістю її вирішення;
- 2) зародження та оптимізація мотивації до вирішення завдання;
- 3) дозрівання ідеї в процесі раціонального відбору та накопичення суми знань про проблему;
- 4) логічний «глухий кут», супроводжуваний обов'язковою фрустрацією емоційно-вольової сфери особистості;

5) осяяння (інсайт) – інтуїтивне прозріння, як би виштовхує потрібну ідею у свідомість;

6) експериментальна перевірка ідеї.

Також відомо, що важливим засобом формування інтелектуально розвиненої творчої особистості є творчі задачі. Це неординарні задачі, в яких сформульовано певну вимогу, що виконується на основі знання законів, але відсутні прямі чи непрямі вказівки на ті явища, закономірностями яких слід скористатися для розв'язування цих задач [2].

Таким чином, у підлітків спостерігається сплеск дослідницької активності. У 11-12 років практично всі підлітки направляють свою дослідницьку активність на формулювання пошукових питань. Це відбувається тому, що вони намагаються зрозуміти й осмислити причинно-наслідкові зв'язки й закони появи різних подій. Дослідницька активність підлітків на етапі причинного мислення характеризується двома якостями: зростанням самостійності розумової діяльності й критичності мислення. Завдяки самостійності підліток навчається керувати своїм мисленням: ставити дослідницькі цілі, висувати гіпотези причинно-наслідкових залежностей, розглядати відомі їй факти з позицій висунутих гіпотез. Ці здатності, без сумніву, є основними передумовами розвитку творчого потенціалу на етапі причинного мислення. З одного боку, завдяки усвідомленню підлітками правил і законів, їхня творча діяльність стає більш осмисленою, логічною, правдоподібною. З іншого боку, критичність може перешкодити творчості, тому що на цьому етапі висування гіпотези вона може здатися нереальною і буде відкинутаю [1; 5].

Література:

1. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.

2. Моляко В. О. Психологічна теорія творчості /В.О. Моляко// Обдарована дитина. – 2004. – № 6. – С. 2-9.

3. Музика О.Л. Творчість з позицій суб'єктно-ціннісного аналізу // Актуальні проблеми науково-методичного забезпечення освітньої

практики в системі післядипломної педагогічної освіти: Наук.-метод. зб. / За ред. М.М.Заброцького. – Київ–Житомир: ЖОІППО, 2006. – С. 118-126.

4. Симоненко С.М., Грек О.М. Візуальна креативність: діагностика та комп'ютерні технології розвитку: монографія / С.М.Симоненко, О.М. Грек. –Одеса: Фенікс, 2010. – 200 с.

5. Яковлева Е.Л. Психологические условия развития творческого потенциала у детей школьного возраста / Е.Л. Яковлева // Вопр. психол., 1994. – N5. – С. 37-42.

*Ліпанова О.А.,
заступник директора з НВР
Бердянського економіко-гуманітарного коледжу
Бердянського державного педагогічного університету
м.Бердянськ, Україна
begk.bdpu@gmail.com*

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНІ ПРОЕКТИ, DIGITAL STORYTELLING

«Навчайте мене по-новому. Спілкуйтеся зі мною», «Станьте тим самим викладачем», «Мені потрібна творчість. Я хочу, щоб інші мене почули», «Повірте у мої здібності. Мені не потрібен Голівуд», «Хочу стати хорошим оповідачем», «Навчіть мене» - ці слова з цифрової історії, створеної одним учнем, могли б сказати багато сьогоденних здобувачів шкільної, професійно-технічної й вищої освіти. Вони хочуть, щоб їх зацікавлювали, мотивували розвиток їх навичок і талантів, хочуть розповідати історії, використовуючи сучасні цифрові технології.

Встановити, що являє собою цифрова історія, які переваги має інтеграція цифрових технологій у навчальні проекти, з'ясувати, які знання необхідні здобувачам освіти для створення цікавих і захоплюючих цифрових історій.